

BESZÁMOLÓ A FEANTSA KUTATÓI KONFERENCIÁJÁRÓL

2016. SZEPTEMBER

KOPPENHÁGA

A kétnapos konferencia első napján hajléktalan ellátó intézményeket lehetett meglátogatni. **Skaeve Huse** – Fura ház – rendhagyó támogatott lakhatási program beilleszkedési nehézséggel küzdő hajléktalan emberek részére. Olyan csoportos elhelyezésről van szó, amelyben minden lakó saját lakrészrel (esetünkben egy lakókonténerben két különbejáratú lakással) rendelkezik – saját konyhasarokkal, fürdőszobával. A saját lakrészében mindenki azt csinál, amit akar – nem kell józanságot vállalni, lehet alkoholt és kábítószer is fogyasztani, nem kötelező együttműködni a szociális munkással. A program elsődleges célja nem a társadalmi integráció, a továbblépés, hanem az ártalomcsökkentés, a lakásban tartás. Akinek segítségre van szüksége a takarítással, főzéssel, esetleg valamilyen ápolási igénye van, azt is helyben biztosítják számára. Cserében a hajléktalan ember nem közterületen él és iszik/kábítószerzik, hanem a négy fal között, és esetleg állapotában javulás is bekövetkezhet. Az első ilyen házat 2000-ben építették, jóval korábban, mint ahogy az elsőként lakhatást filozófiája megjelent Európában. Bár a két program célcsoportja hasonló, a lakókörnyezet terén más álláspontot képviselnek: míg az elsőként lakhatást programokban a „normál” lakóközösségekbe kívánják integrálni a hajléktalan embereket, az általunk meglátogatott skaeve huse egy lakótelep szélén, szem elől rejtve helyezkedik el. A szociális segítők elmondása alapján vannak olyan sikeres esetek, akik az itt eltöltött idő alatt kicsit összeszedik magukat és egy hagyományos szociális bérlakásba költözhetnek, de a többség haláláig marad – a társadalom számára így is jó befektetés, hiszen a közterületi életvitellel járó életformának rengeteg közvetett költsége van (egészségügyi ellátás, szabálysértési eljárások, börtönbüntetések, detox, lakossági panaszok...)

A konferencián számomra a legérdekesebbek a hajléktalan emberek önálló lakásba költözését támogató programok voltak (az előadások [díjai itt](#) érthetőek el). Az egyik ilyen két USA-ból érkező kutató előadása volt a [kritikus időszak alatti beavatkozásról](#): az elsőként lakhatás módszerrel ellentétben itt az önálló lakásba költöző hajléktalan embereket nem életük végéig támogatják a segítők, hanem csak egy közepes időtávon, a „kritikus időszak” alatt. Ez a „kritikus időszak” arra az átmenetre szól, amíg a volt-hajléktalan ember megszokja az önálló lakhatást és sikeresen megbirkózik az evvel járó első nehézséggel. A rövid (általában 9-12 hónapos) időszak alatt három fázison át folyik a gondozás: az első szakaszban a hangsúly az együttműködési terv kidolgozásán és az érzelmi támogatáson, a másodikban a felhasználó probléma-megoldási készségeinek fejlesztésén és a szükséges közösségi szolgáltatásokkal való összekapcsolásán, a harmadikban pedig a lezáráson van a hangsúly. Az egyes szakaszok hossza előre tervezhető, és nem függ az ügyfél valós állapotától – vagyis az előrehaladás terv szerint zajlik, és nem méricskéljük, h felnőtt-e már az ügyfél az adott szakaszhoz. Pozitív pszichológiát alkalmazva már az elejétől azt hangsúlyozzák, hogy a következő időszakban Önnek ezt és ezt önállóan kell majd megoldania. (Egy kicsit az átmeneti szállóinkon való esetkezelésre emlékeztet a dolog, hiszen ott is korlátozott idő áll az egyes együttműködésekben a felek rendelkezésére.) A módszer hatásosságát [különböző vizsgálatok](#) igazolják. Lehet, hogy a BMSZKI időben korlátozott lakhatási programjaiban is ezt a módszert kellene tanulmányoznunk, hiszen a projekt finanszírozás nem teszi lehetővé a hosszú távú kísérést. A kétféle látásmód célcsoportja is részben hasonló, hiszen mindkettőnél komoly pszichiátriai beteg és/vagy szenvedélybeteg hajléktalan emberek lakhatását támogatják. Természetesen ehhez az is kell, hogy a közösségi szolgáltatások elérhetőek legyenek. A két kutató saját intézményt hozott létre a módszer terjesztésére, [weboldalukon](#) számos tanulmány, módszertani segédanyag található.

Készítette: Fehér Boróka